

مجتمع آموزش عالی فقه
مدرسه عالی فقه تخصصی
رساله دکتری (PH.D) رشته فقه سیاسی
گرایش فقه روابط بین الملل

موضوع:

وظیفه دولت اسلامی در امنیت فرهنگی از منظر فقه اسلامی

استاد راهنما:

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر قاسم شبان‌نیا

استاد مشاور:

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر حیات‌ا. یوسفی

دانش پژوه:

ناظر حسین فهیمی

اردیبهشت ماه ۱۴۰۱ش

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

همه حقوق اعم از چاپ، تکثیر، نسخه برداری، ترجمه و اقتباس از این رساله برای
جامعه المصطفی عَلَيْهِ السَّلَام العالمية محفوظ است و نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع می باشد.

تقدیرم

این اثر ناچیز را تقدیرم می‌کنم به روح ملکوتی هشتمین اختر تابناک آسمان ولایت و امامت ثامن الحجج حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام و روح ملکوتی خواهرگرامی اش کریمه اهل بیت علیهم السلام حضرت فاطمه معصومه علیها السلام که در سختی‌ها و بن‌بست‌های تحصیلی و غیر تحصیلی همواره این حقیر را مورد توجه و عنایت خویش قرار دادند، و مضجع شریف این دو نگین جمهوری اسلامی ایران، مخصوصاً بارگاه ملکوتی حضرت معصومه علیها السلام که از افتخار مجاورت ایشان برخوردارم، همواره بهترین مکان آرامبخش روحی و تقرب به خدای متعال و مأمّن‌ترین ملجأ در ناملايمات بوده است.

تقدیر و تشکر

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله ﷺ وآله آل الله

اینک که تدوین این رساله با عنایت و الطاف خدای متعال و توجه حضرت ولی عصر (عج) و رهنمونهای دلسوزانه اساتیدگرانقدر، به پایان رسیده است، بدون شک قدردانی از زحمات اساتید محترم که به بارنشستن این پژوهش مدیون راهنمایی و همکاری‌های دلسوزانه آن بزرگواران است، اندک ادای دین به حساب می‌آید. بر خود لازم می‌دانم از باب «من لم یشکر المخلوق لم یشکر الخالق» قدردانی و سپاس‌گزاری نمایم از رهبر معظم انقلاب^(مذله العالی) که همواره مسایل آموزشی، پژوهشی و معیشتی حوزه‌های علمیه، علما و طلاب از دغدغه‌های اصلی حضرت ایشان بوده است. همچنین تشکر و سپاس‌گزاری می‌نمایم از ریاست محترم جامعه المصطفی^ﷺ العالمیه، تمامی دست‌اندرکاران آن نهاد مقدس، به ویژه معاونت آموزش، ریاست محترم مجتمع آموزش عالی فقه، ریاست محترم مدرسه عالی تخصصی فقه، مدیریت محترم گروه فقه سیاسی و همکاران ایشان، معاونت محترم تحصیلات تکمیلی و اداره پایان نامه که سهم زیادی در فرایند تدوین و شکوفایی این تحقیق داشتند. علی‌الخصوص تشکر و سپاس‌گزاری می‌کنم از استاد محترم راهنما حجت الاسلام والمسلمین آقای دکتر قاسم شبان‌نیا که در به کمال رسیدن این پژوهش نقش اساسی را به عهده داشتند و به حق اگر راهنمایی‌های عالمانه، متخصصانه، سخاوتمندانه و دلسوزانه ایشان نبود، هرگز چارچوب این پژوهش شکل نمی‌گرفت، همچنین تشکر و سپاس‌گزارم از استاد محترم مشاور حجت الاسلام والمسلمین آقای دکتر حیات الله یوسفی که از مشاوره و توصیه‌های عالمانه و دلسوزانه ایشان در به ثمر رسیدن این رساله بسیار بهره‌مند شدم. و نیز تشکر و قدردانی دارم از زحمات اساتید محترم داور حجج الاسلام والمسلمین آقای خدا رحم مرادی، آقای دکتر علیرضا بی‌نیاز و آقای دکتر محمد قاسمی که ضمن پذیرش داوری این پژوهش، منت نهادند با مطالعه و انتقادات سازنده، توصیه‌ها و پیشنهادات ارزنده‌ای خود به غنای آن افزودند. در پایان تشکر و قدردانی می‌کنم از صبوری و همکاری خالصانه همسر و فرزندانم که سختی‌های فراوانی در طول تدوین این رساله همزمان با ایام سخت کرونایی متحمل شدند.

چکیده

امنیت مهم‌ترین دغدغه‌های مشترک همه افراد بشر از گذشته تا کنون بوده است. امنیت به شکل عام و امنیت فرهنگی به شکل خاص در اسلام از جایگاه والای برخوردار است، و در آیات و روایات فراوان مورد تأکید قرار گرفته است؛ اما، در جوامع اسلامی به این مهم آن طوری که باید توجه نشده است. این سهل‌انگاری سبب شده است که انحطاط فرهنگی به یکی از معضلات و چالش‌های جدی، عمیق و گسترده جوامع اسلامی تبدیل شود. عوامل تأمین کننده امنیت فرهنگی از جوانب گوناگون قابل بررسی است؛ اما، با توجه به نقش اساسی دولت‌ها در تأمین امنیت، بررسی وظیفه دولت اسلامی در امنیت فرهنگی حائز اهمیت است. از آن‌جاکه در نظام اسلامی، فقه اسلامی پشتوانه تئوری و عملی دولت اسلامی در روابط داخلی و خارجی قلمدار می‌گردد، این پرسش اساسی مطرح می‌شود که «وظیفه دولت اسلامی در امنیت فرهنگی از منظر فقه اسلامی چیست؟» رساله حاضر به دنبال پاسخ به این پرسش اصلی، این فرضیه را که: «دولت اسلامی در زمینه‌سازی تحقق امنیت فرهنگی و مقابله با عوامل مخل امنیت فرهنگی برای مهیا ساختن بستری برای رشد و تعالی مادی - معنوی جامعه اسلامی از منظر فقه اسلامی نقش اساسی دارد»، براساس روش توصیفی - تحلیلی با استناد و استدلال به آیات، روایات، دیدگاه فقها و قواعد فقهی بحث و بررسی کرده و به این یافته‌ها رسیده است: از منظر فقه اسلامی، حساس‌ترین وظیفه و تکلیف دولت اسلامی صیانت از فرهنگ اسلامی در چارچوب دستورات دینی است. وظیفه دولت اسلامی در زمینه‌سازی تحقق امنیت فرهنگی عبارت‌اند از: به کارگیری راه‌کارهای فقهی در تقویت و عمق بخشی بینش و باورهای توحیدی، فراهم‌سازی تحقق رفتارهای تأثیرگذار مردم و کارگزاران در امنیت فرهنگی، طراحی ساختار مطلوب قانون‌گذاری و اجرای صحیح آن جهت تحقق اهداف آن، سازوکارهای مهندسی و مدیریت فرهنگی و فراهم‌سازی تحقق فعالیت نهادهای تأثیرگذار در امنیت فرهنگی. وظیفه دولت اسلامی در مقابله با عوامل مخل امنیت فرهنگی عبارتند از: به کارگیری راه‌کارهای فقهی در تغییر بینش و باورهای مخل امنیت فرهنگی، مقابله با رفتارهای مخل امنیت فرهنگی از ناحیه مردم و کارگزاران، اصلاح ساختار شبکه نظارت بر اجرای قوانین، اصلاح ساختار مقابله با هنجارشکنان، به کارگیری شیوه‌های جهاد و دفاع فرهنگی در مقابله با تهاجم و محصولات گمراه کننده فرهنگی، مقابله با نهادهای فرهنگی متأثر از فرهنگ غیر اسلامی و اصلاح نهاد کارگزاران غیر مطلوب از طریق جابجایی، توییح، عزل و تنبیه.

واژگان کلیدی: امنیت، فرهنگ، دولت، فقه، امنیت فرهنگی، دولت اسلامی، فقه اسلامی.

فهرست اجمالی رساله

مقدمه: طرح تفصیلی

فصل اول: مفاهیم و کلیات

فصل دوم: دیدگاه‌ها در باره نسبت دولت اسلامی و امنیت فرهنگی

فصل سوم: وظیفه دولت اسلامی در زمینه‌سازی تحقق امنیت فرهنگی

فصل چهارم: وظیفه دولت اسلامی در مقابله با عوامل مخل امنیت فرهنگی

خاتمه: جمع بندی و نتیجه‌گیری و پیشنهادات

فهرست منابع:

فهرست مطالب

مقدمه: طرح تفصیلی

۱- بیان مسأله	۳
۲- سؤال‌های تحقیق	۴
۳- اهمیت و ضرورت تحقیق	۴
۴- پیشینه تحقیق	۴
۵- فرضیه تحقیق	۶
۶- اهداف تحقیق	۷
۷- نوآوری تحقیق	۷
۸- روش تحقیق	۷
۹- قلمرو تحقیق (موضوعی، مکانی و زمانی)	۸
۱۰- ساماندهی تحقیق	۸

فصل اول: مفاهیم و کلیات

گفتار اول: مفاهیم	۱۱
۱. مفهوم دولت اسلامی	۱۱
۱-۱. مفهوم لغوی دولت	۱۲
۱-۲. مفهوم اصطلاحی دولت	۱۴
۲. مفهوم امنیت فرهنگی	۱۷
۲-۱. مفهوم لغوی امنیت	۱۷
۲-۲. مفهوم اصطلاحی امنیت	۱۸
۲-۳. مفهوم لغوی فرهنگ	۲۱
۲-۴. مفهوم اصطلاحی فرهنگ	۲۲
۳. مفهوم فقه اسلامی	۲۴
۳-۱. مفهوم لغوی فقه	۲۴
۳-۲. مفهوم اصطلاحی فقه	۲۵
۳-۳. مفهوم فقه امنیت	۲۷

گفتار دوم: کلیات	۲۹
۱. اهمیت و جایگاه امنیت در اسلام	۲۹
۲. اهمیت و جایگاه امنیت فرهنگی در اسلام	۳۷
خلاصه فصل	۴۲

فصل دوم دیدگاه‌ها در باره نسبت دولت اسلامی و امنیت فرهنگی

گفتار اول: دیدگاه مخالف	۴۸
۱. تبیین و دلیل دیدگاه مخالف	۴۸
۲. نقد دیدگاه مخالف	۵۴
۲-۱. نقد دیدگاه مخالف از منظر معرفت‌شناسی این دیدگاه	۵۴
۲-۲. نقد دیدگاه مخالف از منظر عقل	۵۷
۲-۳. نقد دیدگاه مخالف از منظر نقل	۵۷
۲-۴. نقد دیدگاه مخالف از منظر دیدگاه فقها	۵۹
گفتار دوم: دیدگاه حد اکثری	۶۶
۱. تبیین و دلیل دیدگاه حد اکثری	۶۶
۲. نقد دیدگاه حد اکثری	۷۱
۲-۱. تناسب حکم و موضوع	۷۱
۲-۲. اصل حرمت تجسس	۷۲
۲-۳. اصل عدم ولایت	۷۳
گفتار سوم: دیدگاه حد اقلی	۷۴
۱. دیدگاه حد اقلی از منظر عدم جواز اجرای حدود در عصر غیبت	۷۴
۱-۱. دیدگاه فقها در باره اجرای حدود در عصر غیبت	۷۵
۱-۲. نقد دیدگاه عدم جواز اجرای حدود در عصر غیبت	۷۶
۲. دیدگاه حد اقلی از منظر عمومیت عدم جواز دینداری اجباری	۷۹
۲-۱. دلیل دیدگاه عمومیت عدم جواز دینداری اجباری	۷۹
۲-۲. نقد دیدگاه عمومیت عدم جواز دینداری اجباری	۸۰
گفتار چهارم: دیدگاه مختار	۸۳
۱. تبیین دیدگاه مختار	۸۳

۲. دلیل دیدگاه مختار ۸۳

خلاصه فصل ۸۸

فصل سوم: وظیفه دولت اسلامی در زمینه‌سازی تحقق امنیت فرهنگی

گفتار اول: وظیفه دولت اسلامی در زمینه‌سازی تحقق امنیت فرهنگی در حیطه بینش و باور..... ۹۳

۱. تقویت بینش و باور در قالب تقویت اعتقادات ۹۴

۲. تقویت بینش و باور در قالب اصل دعوت ۱۰۰

۲-۱. اهمیت دعوت ۱۰۱

۲-۲. حکم دعوت در کلام فقها ۱۰۲

۲-۳. قلمرو دعوت ۱۰۴

۳. تقویت بینش و باور در قالب اصل بصیرت ۱۰۵

۳-۱. مفهوم بصیرت ۱۰۵

۳-۲. بصیرت در کلام فقها ۱۰۶

۴. تقویت بینش و باور در قالب اصل آزادی ۱۰۹

۴-۱. جایگاه آزادی در اسلام ۱۰۹

۴-۲. انواع آزادی ۱۱۱

۵- تقویت بینش و باور در قالب قاعده ارشاد جاهل ۱۱۲

۵-۱. مفاد قاعده ارشاد جاهل ۱۱۲

۵-۲. تفاوت قاعده ارشاد جاهل با قاعده امر به معروف و نهی از منکر ۱۱۴

گفتار دوم: وظیفه دولت اسلامی در زمینه‌سازی تحقق امنیت فرهنگی در حیطه رفتار ۱۱۵

۱. وظیفه دولت در زمینه‌سازی تحقق امنیت فرهنگی در حیطه رفتار مردم ۱۱۶

۱-۱. زمینه‌سازی تحقق رفتارهای تأثیرگذار مردم در زمینه‌سازی تحقق امنیت فرهنگی ۱۱۶

۱-۲. برخی رفتارهای تأثیرگذار مردم در زمینه‌سازی تحقق امنیت فرهنگی ۱۱۸

۱-۲-۱. تقید به آداب اسلامی ۱۱۸

۱-۲-۱-۱. جلوه ظاهری تقید به آداب اسلامی ۱۱۸

۱-۲-۱-۲. جایگاه تقید به آداب اسلامی در فقه ۱۱۹

۱-۲-۲. امر به معروف و نهی از منکر ۱۲۱

۱-۲-۲-۱. وجوب امر به معروف و نهی از منکر ۱۲۲

.....دولت اسلامی در امنیت فرهنگی از منظر فقه اسلامی

- ۱-۲-۲-۲. مراتب امر به معروف و نهی از منکر ۱۲۳
- ۱-۲-۲-۳. آثار انجام امر به معروف و نهی از منکر ۱۲۴
- ۱-۲-۲-۴. آثار ترک امر به معروف و نهی از منکر ۱۲۵
- ۱-۲-۲-۵. مسئولیت مردم نسبت به امر به معروف و نهی از منکر ۱۲۶
- ۱-۲-۳. جهاد ۱۲۸
- ۱-۲-۳-۱. نقش انواع جهاد در زمینه‌سازی تحقق امنیت فرهنگی ۱۲۹
- ۱-۲-۳-۱-۱. نقش جهاد اصغر در زمینه‌سازی تحقق امنیت فرهنگی ۱۲۹
- ۱-۲-۳-۱-۲. نقش جهاد کبیر در زمینه‌سازی تحقق امنیت فرهنگی ۱۳۲
- ۱-۲-۳-۱-۳. نقش جهاد اکبر در زمینه‌سازی تحقق امنیت فرهنگی ۱۳۴
- ۱-۲-۴. حجاب اسلامی ۱۳۶
- ۱-۲-۴-۱. آسیب شناسی بی‌حجابی و بدحجابی ۱۳۸
- ۱-۲-۴-۲. آثار بی‌حجابی و بدحجابی ۱۳۹
- ۱-۲-۴-۱-۱. ابتذال و سقوط شخصیت زن ۱۳۹
- ۱-۲-۴-۱-۲. گسترش فساد ۱۳۹
- ۱-۲-۴-۱-۳. سلب امنیت زن ۱۴۰
- ۱-۲-۵. تعظیم شعائر ۱۴۱
- ۱-۲-۵-۱. حکم فقهی تعظیم شعائر ۱۴۲
- ۱-۲-۵-۲. حکمت تعظیم شعائر ۱۴۲
- ۱-۲-۵-۳. گستره شعائر ۱۴۳
- ۱-۲-۵-۴. اقسام شعائر ۱۴۴
۲. وظیفه دولت در زمینه‌سازی تحقق امنیت فرهنگی در حیطه رفتار کارگزاران ۱۴۶
- ۲-۱. نقش رفتارهای حاکمان و کارگزاران در زمینه‌سازی تحقق امنیت فرهنگی ۱۴۶
- ۲-۲. برخی رفتارهای تأثیرگذار کارگزاران در زمینه‌سازی تحقق امنیت فرهنگی ۱۴۷
- ۲-۲-۱. پابندی به دستورات دینی ۱۴۷
- ۲-۲-۲. نصیحت‌پذیری ۱۵۰
- ۲-۲-۲-۱. جایگاه و اهمیت نصیحت در اسلام ۱۵۰
- ۲-۲-۲-۲. ضرورت نصیحت‌پذیری دولت اسلامی ۱۵۱
- ۲-۲-۲-۳. وظایف دولت اسلامی در تحقق نصیحت‌پذیری ۱۵۴

۱۵۶	۲-۲-۳. مشورت پذیری
۱۵۶	۲-۲-۳-۱. جایگاه و اهمیت مشورت در اسلام
۱۵۸	۲-۲-۳-۲. ضرورت مشورت پذیری دولت اسلامی
۱۵۹	۲-۲-۳-۳. فواید مشورت
۱۶۰	۲-۲-۳-۴. انواع مشورت
۱۶۱	۲-۲-۳-۴-۱. مشورت تخصصی
۱۶۲	۲-۲-۳-۴-۲. مشورت عمومی
۱۶۲	۲-۲-۴. امر به معروف و نهی از منکر پذیری
۱۶۴	۲-۲-۵. عدالتگرایی
۱۶۶	۲-۲-۵-۱. عدالتگرایی رهبر
۱۶۷	۲-۲-۵-۲. عدالتگرایی قاضی
۱۶۷	۲-۲-۵-۳. عدالتگرایی امام جمعه
۱۶۸	۲-۲-۶. وفای به تعهدات
۱۷۰	۲-۲-۷. عفو و اغماض از لغزشهای مردم
۱۷۱	گفتار سوم: وظیفه دولت اسلامی در زمینه‌سازی تحقق امنیت فرهنگی در حیطه ساختار
۱۷۲	۱. حوزه قوانین
۱۷۲	۱-۱. طراحی ساختار مطلوب قانونگذاری
۱۷۲	۱-۱-۱. وضع قوانین براساس شیوه قانونگذاری در اسلام
۱۷۲	۱-۱-۱-۱. توجه به ضرورت و جایگاه قانونگذاری
۱۷۳	۱-۱-۱-۲. توجه به حق قانونگذار
۱۷۴	۱-۱-۱-۳. توجه به منابع قانون
۱۷۵	۱-۱-۱-۴. توجه به جامعیت قانون
۱۷۶	۱-۲. طراحی ساختار مطلوب اجرای قوانین
۱۷۶	۱-۲-۱. اهمیت اجرای قوانین
۱۷۷	۱-۲-۲. اصول اجرای قوانین
۱۷۷	۱-۲-۲-۱. اصل تدریج
۱۷۹	۱-۲-۲-۲. اصل مدارا
۱۸۳	۱-۲-۲-۳. اصل عدم مفسله

..... و وظیفه دولت اسلامی در امنیت فرهنگی از منظر فقه اسلامی

- ۱-۲-۲-۴. اصل ایمان گرایی ۱۸۵
- ۱-۳. اهداف و کارکردهای قانون ۱۸۸
- ۱-۳-۱. تحقق حاکمیت الهی ۱۸۸
- ۱-۳-۲. تأمین سعادت انسان ۱۹۰
- ۱-۳-۳. ایجاد نظم ۱۹۱
- ۱-۳-۴. اقامه عدالت ۱۹۳
۲. حوزه سازوکارها ۱۹۵
- ۲-۱. مهندسی فرهنگی ۱۹۵
- ۲-۲. مدیریت فرهنگی ۱۹۶
۳. حوزه نهادها ۱۹۹
- ۳-۱. وظیفه دولت اسلامی نسبت به نهادهای تأثیرگذار در امنیت فرهنگی ۱۹۹
- ۳-۲. نهادهای تأثیرگذار در زمینه‌سازی تحقق امنیت فرهنگی ۲۰۰
- ۳-۲-۱. نهادهای علمی ۲۰۰
- ۳-۲-۱-۱. حوزه‌های علمیه ۲۰۰
- ۳-۲-۱-۱-۱. نقش حوزه‌های علمیه در امنیت فرهنگی ۲۰۰
- ۳-۲-۱-۱-۲. چگونگی تعامل حوزه‌های علمیه و دولت ۲۰۲
- ۳-۲-۲. نهادهای اجتماعی ۲۰۳
- ۳-۲-۲-۱. رسانه‌ها ۲۰۴
- ۳-۲-۲-۱-۱. نقش تربیتی و فرهنگی رسانه‌ها ۲۰۴
- ۳-۲-۲-۱-۲. لزوم آشنایی اصحاب رسانه با احکام آن ۲۰۶
- ۳-۲-۲-۱-۳. بایدها و نبایدهای رسانه‌ها ۲۰۶
- ۳-۲-۲-۱-۳-۱. لزوم تحقیق درستی اخبار ۲۰۷
- ۳-۲-۲-۱-۳-۲. حرمت شایعه پراکنی ۲۰۷
- ۳-۲-۲-۱-۳-۳. جواز افشای ستمگر ۲۰۷
- ۳-۲-۲-۱-۳-۴. حرمت تملق و چاپلوسی ۲۰۸
- ۳-۲-۲-۱-۳-۵. حرمت تمسخر و استهزا ۲۰۸
- ۳-۲-۲-۱-۴. دولت اسلامی و مدیریت رسانه ۲۰۹
- ۳-۲-۲-۲. مساجد ۲۰۹

۲۰۹	۳-۲-۲-۲-۱	جایگاه مسجد در اسلام
۲۱۱	۳-۲-۲-۲-۲	نقش مسجد در حکومت نبوی
۲۱۱	۳-۲-۲-۲-۲-۱	پایگاه عبودیت و بندگی
۲۱۱	۳-۲-۲-۲-۲-۲	کانون فعالیت‌های علمی و فرهنگی
۲۱۲	۳-۲-۲-۲-۲-۳	مرکز تصمیم‌گیری‌های سیاسی و حکومتی
۲۱۳	۳-۲-۲-۲-۲-۴	مرجع حل و فصل اختلافات
۲۱۳	۳-۲-۲-۲-۲-۵	مرکز فرماندهی و بسیج نیروهای نظامی
۲۱۳	۳-۲-۲-۲-۲-۶	مرکز اطلاع‌رسانی
۲۱۴	۳-۲-۲-۲-۲-۷	مرکز حل مشکلات اجتماعی
۲۱۴	۳-۲-۲-۳	هیئت‌های مذهبی
۲۱۴	۳-۲-۲-۳-۱	فلسفه تشکیل هیئت‌های مذهبی
۲۱۵	۳-۲-۲-۳-۲	جایگاه هیئت‌های مذهبی از دیدگاه فقها
۲۱۶	۳-۲-۳	نهادهای دولتی
۲۱۷	۳-۲-۳-۱	تعلیم و تربیت (آموزش و پرورش)
۲۲۰	۳-۲-۳-۲	امر به معروف و نهی از منکر
۲۲۰	۳-۲-۳-۲-۱	اهمیت، وجوب و مراتب امر به معروف و نهی از منکر
۲۲۰	۳-۲-۳-۲-۲	مسئولیت دولت نسبت به امر به معروف و نهی از منکر
۲۲۲	۳-۲-۳-۳	نهاد کارگزاران
۲۲۲	۳-۲-۳-۳-۱	نقش نهاد کارگزاران در تحقق امنیت فرهنگی
۲۲۳	۳-۲-۳-۳-۲	شرایط گزینش کارگزاران دولت اسلامی
۲۲۴	۳-۲-۳-۳-۲-۱	عقل
۲۲۴	۳-۲-۳-۳-۲-۲	اسلام و ایمان
۲۲۵	۳-۲-۳-۳-۲-۳	عدالت
۲۲۵	۳-۲-۳-۳-۲-۴	تقوی
۲۲۶	۳-۲-۳-۳-۲-۵	تعهد و تخصص
۲۲۷	۳-۲-۳-۳-۲-۶	حسن شهرت
۲۲۸	۳-۲-۳-۳-۲-۷	عطوفت و مهربانی
۲۲۹	۳-۲-۳-۳-۲-۸	امانت‌داری

خلاصه فصل ۲۳۰

فصل چهارم: وظیفه دولت اسلامی در مقابله با عوامل مخل امنیت فرهنگی

گفتار اول: وظیفه دولت اسلامی در مقابله با عوامل مخل امنیت فرهنگی در حوزه بینش و باور ۲۳۵

۱. جهل زدایی ۲۳۶

۱-۱. اهمیت جهل زدایی ۲۳۶

۱-۲. روشهای جهل زدایی ۲۳۸

۱-۲-۱. ریشه‌گرایی ۲۳۸

۱-۲-۲. عقل‌گرایی ۲۴۰

۲. خرافه‌زدایی ۲۴۲

۲-۱. اهمیت خرافه‌زدایی ۲۴۲

۲-۲. راهکارهای خرافه‌زدایی ۲۴۳

۲-۲-۱. شناخت بطلان و بی‌اساس بودن خرافات ۲۴۳

۲-۲-۲. پیشگیری از پیدایش افکار خرافاتی ۲۴۳

۲-۲-۳. مخالفت عملی با خرافات ۲۴۴

۳. مقابله با بینش و باورهای مخل امنیت فرهنگی در قالب اصل تألیف قلوب ۲۴۵

۳-۱. قلمرو اصل تألیف قلوب از دیدگاه فقها ۲۴۵

۳-۲. بررسی ادله اصل تألیف قلوب ۲۴۷

۳-۲-۱. بررسی آیه شریفه تألیف قلوب ۲۴۷

۳-۲-۲. بررسی روایات تألیف قلوب ۲۴۸

گفتار دوم: وظیفه دولت اسلامی در مقابله با عوامل مخل امنیت فرهنگی در حوزه رفتار ۲۵۰

۱. مقابله با رفتارهای مخل امنیت فرهنگی از ناحیه مردم ۲۵۰

۱-۱. ارتداد ۲۵۱

۱-۱-۱. احکام ارتداد ۲۵۱

۱-۱-۲. شبهات حکم ارتداد ۲۵۳

۱-۱-۲-۱. شبهه اول ۲۵۳

۱-۱-۲-۲. بررسی و نقد شبهه اول ۲۵۴

۱-۱-۲-۳. شبهه دوم ۲۵۵

۲۵۵	۴-۲-۱-۱. بررسی و نقد شبهه دوم.....
۲۵۶	۲-۱. تشبه به کفار.....
۲۵۷	۱-۲-۱. حکم تشبه به کفار.....
۲۵۸	۱-۲-۲. مصادیق تشبه به کفار.....
۲۵۹	۱-۲-۳. آثار مخرب تشبه به کفار.....
۲۶۰	۳-۱. بدعت.....
۲۶۰	۱-۳-۱. حکم بدعت.....
۲۶۱	۱-۳-۲. پیامدهای بدعت.....
۲۶۲	۲. مقابله با رفتارهای مخل امنیت فرهنگی از ناحیه حاکمان و کارگزاران.....
۲۶۲	۲-۱. نقش رفتارهای ناشایست حاکمان و کارگزاران در نا امنی فرهنگی.....
۲۶۵	۲-۲. برخی رفتارهای مخل امنیت فرهنگی از ناحیه کارگزاران.....
۲۶۵	۲-۲-۱. سوء استفاده از قدرت.....
۲۶۶	۲-۲-۲. اشرافی‌گری.....
۲۶۷	۲-۲-۳. استبدادگرایی و استضعاف مردم.....
۲۶۷	۲-۲-۴. فراموشی محرومان و مستضعفان.....
۲۶۸	گفتار سوم: وظیفه دولت اسلامی در مقابله با عوامل مخل امنیت فرهنگی در حوزه ساختار.....
۲۶۸	۱. حوزه قوانین.....
۲۶۹	۱-۱. اصلاح ساختار نظارت بر اجرای قوانین.....
۲۶۹	۱-۱-۱. تبیین اصلاح ساختار نظارت.....
۲۶۹	۱-۱-۲. نظارت بر قدرت سیاسی از دیدگاه فقها.....
۲۶۹	۱-۱-۲-۱. دیدگاه طرفدار کفایت نظارت درونی.....
۲۷۰	۱-۱-۲-۲. دیدگاه طرفدار نظارت درونی و بیرونی.....
۲۷۱	۱-۱-۲-۳. دیدگاه مختار.....
۲۷۲	۱-۱-۳. اقسام نظارت.....
۲۷۴	۱-۲. اصلاح ساختار روش مقابله با هنجارشکنان و متجاهران به فسق.....
۲۷۴	۱-۲-۱. تبیین اصلاح ساختار روش مقابله با هنجارشکنان و متجاهران به فسق.....
۲۷۵	۱-۲-۲. راهکارهای مقابله با هنجارشکنان.....
۲۷۵	۱-۲-۲-۱. انذار و تبشیر.....

ی..... وظیفه دولت اسلامی در امنیت فرهنگی از منظر فقه اسلامی

- ۲۷۶..... ۱-۲-۲-۲. تحریم اجتماعی
- ۲۷۹..... ۱-۲-۲-۳. مقابله عملی
- ۲۸۰..... ۱-۲-۳. دیدگاه‌ها در باره عدالت و فسق مخالفان
- ۲۸۰..... ۱-۲-۳-۱. دیدگاه اول
- ۲۸۱..... ۱-۲-۳-۲. دیدگاه دوم
- ۲۸۱..... ۱-۲-۳-۳. بررسی ادله
- ۲۸۳..... ۱-۲-۳-۴. دیدگاه مختار
- ۲۸۴..... ۲. حوزه سازوکارها
- ۲۸۴..... ۲-۱. جهاد فرهنگی
- ۲۸۵..... ۲-۱-۱. شیوه‌های جهاد فرهنگی
- ۲۸۵..... ۲-۱-۱-۱. دعوت به فرهنگ اسلامی
- ۲۸۵..... ۲-۱-۱-۲. گسترش امر به معروف و نهی از منکر
- ۲۸۶..... ۲-۱-۱-۳. شناخت دقیق فرهنگ مهاجم
- ۲۸۷..... ۲-۱-۱-۴. تشریح مداوم فرهنگ مهاجم
- ۲۸۷..... ۲-۲. دفاع فرهنگی
- ۲۸۸..... ۲-۲-۱. راهکارهای دفاع فرهنگی
- ۲۸۸..... ۲-۲-۱-۱. مخالفت با فرهنگ غیر اسلامی
- ۲۹۰..... ۲-۲-۱-۲. مقابله با کتب ضلال
- ۲۹۰..... ۲-۲-۱-۲-۱. کتب ضلال و دیدگاه فقها
- ۲۹۲..... ۲-۲-۱-۲-۲. بازنگری روش مقابله با کتب ضلال
- ۲۹۳..... ۲-۲-۱-۲-۳. کتب ضلال و آزادی بیان
- ۲۹۳..... ۲-۲-۱-۲-۳-۱. جایگاه آزادی بیان در اسلام
- ۲۹۴..... ۲-۲-۱-۲-۳-۲. حدود آزادی بیان در اسلام
- ۲۹۵..... ۲-۲-۱-۲-۴. کتب ضلال و تصانیف مخالفان
- ۲۹۵..... ۲-۲-۱-۲-۴-۱. دیدگاه اول
- ۲۹۶..... ۲-۲-۱-۲-۴-۲. دیدگاه دوم
- ۲۹۶..... ۲-۲-۱-۲-۴-۳. دیدگاه مختار
- ۲۹۷..... ۲-۲-۱-۲-۵. کتب ضلال و ماهواره و فضای مجازی

۱-۵-۲-۱-۲-۲-۲. دیدگاه‌ها در باره مقابله با ماهواره و فضای مجازی... ۲۹۷	
۲-۵-۲-۱-۲-۲-۲. بازنگری روش مقابله با ماهواره و فضای مجازی..... ۲۹۹	
۳. حوزه نهادها..... ۳۰۰	
۳-۱. مقابله با نهادهای فرهنگی و آموزشی متأثر از فرهنگ غیر اسلامی..... ۳۰۰	
۳-۱-۱. نقش نهادهای فاسد در اخلال امنیت فرهنگی..... ۳۰۰	
۳-۱-۲. راهکارهای مقابله با نهادهای فرهنگی متأثر از فرهنگ غیر اسلامی..... ۳۰۲	
۳-۲. اصلاح نهاد کارگزاران..... ۳۰۴	
۳-۲-۱. راهکارهای اصلاح نهاد کارگزاران..... ۳۰۴	
۳-۲-۱-۱. جابجایی..... ۳۰۵	
۳-۲-۱-۲. توییح..... ۳۰۵	
۳-۲-۱-۳. عزل..... ۳۰۶	
۳-۲-۱-۳-۱. اسباب عزل..... ۳۰۶	
۳-۲-۱-۳-۱-۱. فساد و خیانت..... ۳۰۶	
۳-۲-۱-۳-۱-۲. تصفیه نهاد کارگزاران از عناصر فاسد..... ۳۰۷	
۳-۲-۱-۴. تنبیه..... ۳۰۸	
۳۰۸. خلاصه فصل..... ۳۰۸	

خاتمه: جمع بندی و نتیجه‌گیری و پیشنهادات

۱- جمع بندی و نتیجه‌گیری..... ۳۱۳	
۲- پیشنهادات..... ۳۱۹	

فهرست منابع

۱- کتاب‌های عربی..... ۳۲۳	
۲- کتاب‌های فارسی..... ۳۳۳	
۳- مقاله‌های علمی - پژوهشی..... ۳۴۴	
۴- پایگاه‌های اینترنتی..... ۳۴۸	

مقدمه: طرح تفصیلی